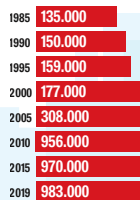

Aantal lopers in Vlaanderen

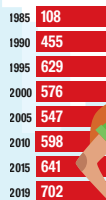
12,5%

loopt in clubverband

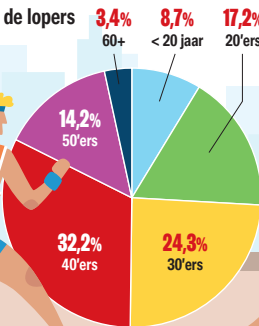
87,5%

heeft géén lidkaart van een club

Aantal loopevenementen*

Leeftijd van de lopers

13,6%

studeert nog

9,2%

heeft een diploma (lager) secundair onderwijs

35,1%

heeft een diploma hoger secundair onderwijs

42,1%

heeft een diploma hoger onderwijs

BRON: PROF. JEROEN SCHEERDER (ONDERZONDERING SPORTEL EN BEWEGINGSBELEID/VU LEUVEN)

*Exclusief wedstrijden op de piste en veldlopen

Wen kruidige mix van strand, zeedijk, park en natuurgebied." De reclamemakers waren in een poëtische bui toen ze de promotetext van de *Night Run Knokke-Heist* schreven, een loopevenement bij valavond op zaterdag 25 juli. Er bij staat een foto van een vrouw die op het strand loopt bij zonsondergang.

Jeroen Scheerder, sportsocioloog aan de KU Leuven. "Lopen is een oeroude, simpele vorm van bewegen, die keer op keer wordt heruitgevonden door marketeers." Hij ziet de afgelopen halve eeuw drie opstoten.

De eerste golf: de verleuking

De eerste opstoot – de recreatiegolf, zoals Scheerder hem noemt – waaide in de jaren 70 over vanuit de VS. "Het lopen kwam toen los van de traditionele atletiek. Er was geen piste meer nodig, het kon ook perfect op en rond de openbare weg. De eerste straten- en stadslopen werden georganiseerd. Maar die spraken een beperkte groep aan: de prestatielopers. Het was ook een mannenaangelegenheid. Vergoet niet dat tot diep in de jaren 70 vrouwen werden geweerd op zulke events en zich vaak vermomden om mee te kunnen doen. Het vooroordeel leefde dat zij niet geschikt waren voor lange loopwedstrijden."

De tweede golf: de democratisering

De tweede golf – die van de democratisering – stak eind jaren 90, begin jaren 2000 op. Niet zozeer het aandeel van de wedstrijdlopers nam toe, wel dat van de recreanten. Mannen vormden nog steeds de hoofdmoot van het peloton, maar vrouwen sloten massaal aan. Voor hen werden *lady runs* georganiseerd. En ook ouderen gingen overstag. Het was de fase waarin het aantal loopporters in Vlaanderen een sprong maakte van 135.000 in 1985 naar 308.000 in 2005. En toen moest het trainingsprogramma *Start to run* nog doorbreken. Evy Gruyaert maakte de drempel wel heel erg laag, waardoor het aantal loopporters tegen 2010 verdrievoudigd was tot ver boven 900.000.

"Zelfs mijn buurvrouw van zestig-

KOEN MARIS
ORGANISATOR KRUIBEKSE POLDERLOOP

"De Ten Miles is nog steeds populair, maar het nieuwe is eraf. Lopers willen weer dicht bij huis actief zijn, in kleinere loopwedstrijden, voor minder inschrijvingsgeld"

plus raakte gemotiveerd", zegt professor Scheerder. "Een grote groep mensen ging niet meer sporten om de prestatie, maar veel meer voor hun conditie en gezondheid. Niets zo eenvoudig als lopen. Twee schoenen, en je bent vertrokken. Je kan het gerust alleen doen en hoeft niet eens lid te zijn van een club om te trainen – bijna tegenwoordig zijn de sport-schoenen hebben aangetrokken. Het zijn vooral veeleer en in iets mindere mate twintigers en dertigers

De derde golf: de festivalisering

die eerder hoogopgeleid zijn, en nog altijd ruimschoots meer mannen dan vrouwen. Je overtuigt geen nieuw publiek door tien straten auto'tovrij te maken en ergens een start- en eindmet te kalken op het wegdek. Wel door loopevenementen te verpakken als festivals. Daardoor zitten we in de derde fase – die van de *festivalisering*.

"Je kunt het zo gek niet verzinnen of het bestaat", zegt Scheerder. "Gooi kleurenpoeder over lopers zodat ze een verpalet zijn (en noem het een *color run*), laat hen door moeder ploeteren (*mud run*), stuur hen 's avonds door verlichte decors op het ritme van opzwepende muziek (*light of electric run*), laat hen verkleed lopen als kerstmannen (*Santa run*) of gebruik industrie als

Bekertje weggooien? GEDISKWALIFICEERD

Team FAR – Flemish Adventure Racing Team – verenigt negen sportievelingen met een gezamenlijk passie voor outdoor sporten. Zij gaan er prat op ecobewust te sporten. "Het is toch opvallend dat na een loopwedstrijd de reinigingsdiensten van de stad urenlang bezig zijn alles weer netjes te krijgen? Het illustreert onze wegwerpcultuur: we gooien alles op de grond", vertelt Dirk Van Spitaels, een van de leden. "Als ik in het bos train, merk ik ook de gels en plastic verpakkingen van koekjes op. Komt dat doordat we op tv zien hoe tijdens marathons en wielervedstrijden topsporters hun drinkbussen wegkeilen in de berm? Omdat wij het zo gewoon zijn dat de mannen van de gemeente het opkuisen?"

De FAR-sporters hebben steeds een klein zakje aan hun rugzak hangen om afval in te deponeren. Hun

drank zit in een hervulbare fles van roestvrij staal. En hun energiedranken zijn duurzaam ontwikkeld en *fair trade*. "Zo blijven wij proberen om onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te maken tijdens het sporten. En we kunnen blijven genieten van de natuur die onze sport en ons leven zo mooi maakt. Daarin zit misschien het verschil met loopwedstrijden op straat. Als je in beschermde gebieden zit, weet je zeker dat afval niet wordt geapprecieerd."

Van Spitaels verwijst naar de Legends Trails, die volgende maand in de Ardennen wordt georganiseerd. In het reglement staat dat deelnemers kunnen worden gediskwalificeerd als ze worden betrapt op het doelbewust weggooien van puul. Want, zo staat zwart op wit: "Respecteer de natuur." (dms)

meester Bart De Wever op 't Schoon Verdiep in Antwerpen. Muziekfestivals worden geprikkeld voor een ander soort festival. Eentje waar ze bewegen in plaats van stil te staan en het gevoel krijgen *sportactief* te zijn." Een goed voorbeeld van het lopen 3.0: twee weken geleden werd in recreatiedomein De Schorre in Boom, bekend van Tomorrowland, een trail georganiseerd. Samen met de festivalisering is er de extremisering. Want de lopers die al jaren-, soms decennialang hun wedstrijden afmaken op het beton van de Vlaamse straten, willen wat anders. Het liefst verder (tot buiten de landsgrenzen, om in de Sahara te lopen), hoger (met een deelname aan de Everest Marathon, 's werelds hoogste wedstrijd) en dieper (met een grottenloop). "De extremisering heeft hetzelfde uitgangspunt als de festivalisering – ervaring en sensatie – maar bereikt natuurlijk slechts een minderheid van echt fanatieke lopers."

De toekomst: het klimaat

De vraag is natuurlijk of organisatoren/marketeers loopevenementen kunnen blijven heruitvinden. Jeroen Scheerder denkt van wel, als de slimme, commerciële breinen bijvoorbeeld de klimaatzaak omarmen. "Kijk naar de Ten Miles. Die dag zijn 40.000 lopers actief in Antwerpen. Dat zijn gemakkelijk 60 tot 80.000 keer is dan de sportieve prestatie, is er geen tijdsregistratie of huldiging", zegt de organisatie.

De nieuwste hype zijn de *urban trails*, weet professor Scheerder. "Zeg maar de stadsvariant van de *trail*, die in de theorie over een heuvelachtig terrein met grotere afdalings en stijgingen gaat. Maar daarvoor hoef je niet naar de Ardennen te verplaatsen. Je loopt door stadhuizen, musea en andere monumenten, en passeert zelfs met vuile voeten voorbij het bureau van burge-

meester Bart De Wever op 't Schoon Verdiep in Antwerpen. Muziekfestivals worden geprikkeld voor een ander soort festival. Eentje waar ze bewegen in plaats van stil te staan en het gevoel krijgen *sportactief* te zijn." Een goed voorbeeld van het lopen 3.0: twee weken geleden werd in recreatiedomein De Schorre in Boom, bekend van Tomorrowland, een trail georganiseerd. Samen met de festivalisering is er de extremisering. Want de lopers die al jaren-, soms decennialang hun wedstrijden afmaken op het beton van de Vlaamse straten, willen wat anders. Het liefst verder (tot buiten de landsgrenzen, om in de Sahara te lopen), hoger (met een deelname aan de Everest Marathon, 's werelds hoogste wedstrijd) en dieper (met een grottenloop). "De extremisering heeft hetzelfde uitgangspunt als de festivalisering – ervaring en sensatie – maar bereikt natuurlijk slechts een minderheid van echt fanatieke lopers."

zul je 's avonds geen enkele pijn meer terugvinden in het natuurgebied. Voor aanduidingen op de grond gebruiken wij een ecospijtsbus. Drie keer regenen, en de kalksporen zijn weggespoeld. Na elk van onze drie drankposten staat een vuilnisbak. Gooi een loper zijn bekertje eraf, na dan vijfhonderd deelnemers aantrekt, wordt het meelijker."

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) heeft vijf jaar geleden de GroeneVentscan gelanceerd, om evenementen groener te maken, ook sportwedstrijden. Welke tips krijgen organisatoren? Serveer de drank in herbruikbare blikken. Als lopers en vrijwilligers een T-shirt met het logo van de wedstrijd nodig hebben, laat die dan vervaardigen uit biologisch materiaal. Installeer voldoende afvalcontainers zodat het vuil gescheiden blijft. Zet mensen aan om met de fiets of het openbaar vervoer te komen. Leg een ruime fietsparkeerplaats aan.

OVAM moet toegeven dat slechts een beperkt aantal organisatoren van sportwedstrijden, "niet eens een handvol", de GroeneVentscan al heeft uitgevoerd. "Het heeft niets met slechte wil te maken, wel met praktische bezwaren", zegt Jan Verheyen van OVAM. "Wat organisatoren vooral tegenhouden, is de ruimtelijke omvang. Massaloopwedstrijden worden niet op een afgesloten piste georganiseerd, maar op een kilometerslang parcours."

Volgens sportsocioloog Scheerder zullen loopwedstrijden een verkoopargument hebben als ze zich in de markt zetten als milieuvriendelijk. "Dat gaat ook over mobiliteit. Moe-dig deelnemers aan om met de fiets of het openbaar vervoer te komen, bijvoorbeeld. En als ze toch de auto kiezen, laat hen carpoolen. Een paar jaar geleden zouden mensen dat drammerig en vervelend noemen. Nu kunnen organisatoren ermee scoren."